

César mijn broer is een paard

Een danstheatervoorstelling van Sophie Beyne, Filip Bilsen, Frauke Depreitere,
Wanda Eyckerman, Jeroen Lenaerts en FABULEUS

Inhoud

Inhoud	2
Inleiding	3
LAST MINUTE	4
Productiegegevens	5
De voorbereiding op <i>César</i>	6
Hoe César in ons leven kwam	9
Het echte verhaal van Isolde?	13
Babbelen met je lijf	14
Tekstfragment	17
Een gedicht	19
Nabespreking	20
fABULEUS	21
Bijlage: kinderportretten	26

Inleiding

Een nacht in een verlaten schoolgebouw. De poort is op slot, de speelplaats abnormaal stil. Maar de gangen zijn niet leeg. In de verte galopperen hyperactieve kinderschoenen. Of zijn het hoeven?

Beste leerkracht,

Binnenkort gaat u met uw klas kijken naar *César mijn broer is een paard*, een uitbundige danstheatervoorstelling over 5 kinderen die per ongeluk opgesloten raken in hun school en daar de nacht moeten doorbrengen. Ze denken dat ze moederziel alleen zijn, maar door de gangen galoppeert nog iemand. Een op hol geslagen familielid van één van de vijf.

Aan de hand van deze doe- en denkmap kan u samen met uw leerlingen op ontdekkingsstocht gaan door de wonderlijke wereld van César. De voorbereiding is er vooral op gericht om de drempel van de theaterdeur te verlagen. Uw missie is geslaagd als u de kinderen nieuwsgierig weet te maken en hen zin geeft om te komen kijken. Achteraf babbelen over de voorstelling en er opdrachten rond doen is minstens even interessant. Op die manier blijft het theaterbezoek langer hangen. De kinderen wisselen hun ervaringen uit en ontdekken zo dingen die ze zelf niet gezien hadden.

Gehaaste leerkrachten vinden vooraan in de bundel LAST MINUTE informatie. Daarmee moet u in staat zijn in een mum van tijd de meest elementaire informatie aan de leerlingen mee te geven. Het kan ook een hulp zijn om uw weg te vinden in de rest van de bundel.

Verder gaan we dieper in op het verhaal, de thematiek en het werkproces. U beslist zelf hoeveel tijd u aan de verwerking besteedt en hoe (inter)actief u die maakt. We zijn altijd heel benieuwd naar de reacties in de klas op de voorstelling. Jullie kunnen altijd reageren op het forum van *f*ABULEUS (www.fabuleus.be). Stuur gerust ook tekeningen naar het onderstaande adres. De acteurs sturen met heel veel plezier een bedankbriefje of een tekening terug.

*f*ABULEUS
Stapelhuisstraat 13d
3000 Leuven
info@fabuleus.be

We wensen jullie alvast een boeiende ontmoeting met César.

LAST MINUTE

César mijn broer is een paard is een danstheatervoorstelling over vergeten kinderen en verborgen werelden.

Het gezelschap

fABULEUS is een Leuvens gezelschap dat sinds 1995 dans- en theaterproducties maakt voor én door jongeren. Er bestaat geen vaste spelerskern. Voor de creatie doet fABULEUS beroep op professionele choreografen of theatermakers. Daarnaast biedt fABULEUS ook een werkplaats aan jonge makers die doorstromen uit de jongerenwerking of die net zijn afgestudeerd.

In *César mijn broer is een paard* staan vijf jonge professionelen op het podium, met een verschillende achtergrond: een acteur, een actrice, een danseres en twee tusseninnen. Het resultaat is een zotte dansvoorstelling waarin veel gesproken wordt. Of een poëtische theatervoorstelling met opvallende veel dans. De vijf gingen aan de slag zonder tekst en zonder regisseur. Ze hadden alleen een titel en een vaag beeld van een school in de nacht.

Het verhaal

Vijf kinderen zijn vergeten door de buitenwereld. Ze raken per ongeluk ingesloten in hun school en moeten samen de nacht doorbrengen. Ver van hun vertrouwde bed worden hun fantasieën plots werkelijkheid.

Waar gaat het over?

César mijn broer is een paard is een ode aan de fantasie. Tegelijk gaat het over alles wat zich buiten ons gezichtsveld afspeelt en over de kracht die van zulke verborgen werelden uitgaat. De kinderen in dit verhaal zijn eigenlijk zelf onzichtbare, vergeten kinderen. Pas wanneer ze zich neerleggen bij hun lot komen ze thuis in een nieuwe wereld waar alles mogelijk is. Wat eerst een school was, wordt doorheen de nacht een soort wonderland.

Hoe lang duurt het?

60 minuten.

Productiegegevens

Spelers

Sophie Beyne, Filip Bilsen, Frauke Depreitere, Wanda Eyckerman, Jeroen Lenaerts

Coach

Nico Sturm

Scenografie

Liesbeth Pieters, Simon Callens

Kostuums

Raïssa Hans

Video

Kristof Bilsen

Techniek

Stefan Vandenberghe, Barbera Van Geelkerken

Productieleiding

Veerle Van Schoelant

Productie

/ABULEUS

De voorbereiding op *César*

Isolde: Weten jullie wat het Oekraïens is voor pindakaas?

Leerlingen die goed voorbereid zijn op een schoolvoorstelling en die nadien de kans krijgen om hun ervaringen uit te wisselen, beleven meestal meer plezier aan het theaterbezoek en zullen ze er meer van onthouden.

Toch moet u de leerlingen niet teveel voorbereiden. Het is niet de bedoeling om elke confrontatie op voorhand weg te zalven. Hoe meer de kinderen zelf kunnen ontdekken hoe beter. De voorbereiding zou hen vooral zin moeten geven om te komen kijken. Nadien kan u dieper ingaan op bepaalde thema's en werken rond beelden uit de voorstelling.

Op het eerste zicht

U kan de voorbereiding op *César mijn broer is een paard* beginnen door samen de poster te bekijken (die kan u normaal gezien verkrijgen in het cultureel centrum waar u de voorstelling gaat zien). De poster of de flyer van een voorstelling is meestal het eerste wat mensen te zien krijgen. De titel en de afbeelding scheppen bepaalde verwachtingen. In het beste geval word je er nieuwsgierig van en krijg je zin om een kaartje te kopen.

Voorbeeldvragen

- Wat zie je allemaal op de poster? *Een strafwerk, een hoefijzer, een paardenpopje, de titel, de namen van iedereen die meewerkt, ...*
- Vind je het een mooie poster?
- Wat zou de titel betekenen? Wat heeft dat strafwerk te betekenen? Waarom staat er in het strafwerk precies het tegenovergestelde van de titel?
- Wie heeft er ook een paard als broer?
- Wat voor voorstelling verwacht je bij deze poster?

Opdracht

- Bedenk je eigen verhaal bij deze titel.
- Maak een tekening die gebaseerd is op de titel of op het beeld van de poster.
- Ontwerp een theaterposter bij je eigen verhaal. Wat moet er allemaal op komen? Hoe geef je de toeschouwers zin om te komen kijken?

Een eerste kennismaking met het theater

Naar theater gaan is altijd een beetje feestelijk, maar ook wel spannend. De jongste toeschouwers weten misschien niet precies wat ze kunnen verwachten van een toneelstuk, laat staan van een dansvoorstelling. Iets oudere kinderen kunnen verschillende soorten voorstellingen met elkaar vergelijken of fantaseren over hun ideale theatervoorstelling. De volgende voorbeeldvragen kunnen zo'n gesprek over dans en theater op gang brengen.

Voorbeeldvragen

- Wie is er al ooit naar een voorstelling geweest (theater, dans,...)
- Wie gaat er nooit? Waarom niet?
- Wat was de leukste voorstelling die je ooit zag? Waarom?
Wat was de minst leuke voorstelling die je ooit zag? Waarom?
- Wie gaat wel eens naar de bioscoop? Welke films zag je?
- Wie vindt theater het leukst en wie gaat liever naar de bioscoop? Waarom?
- Waarom is in een theater zitten zo anders dan in een bioscoop zitten?
Bespreek algemeen: verschil in ruimte, contact met het publiek, toneel speelt zich iedere voorstelling opnieuw af, leeft van het moment in tegenstelling tot film. Je kan ook de verschillen onderzoeken tussen theater, film en TV kijken. Het grootste verschil is dat je dat laatste alleen thuis doet en naar hartelust commentaar kan geven. In een zaal met een groter publiek is dat een beetje storend.
- Wat zie je allemaal in een theater? Noem enkele onderdelen, woorden die je kent uit het theater. Teken of knutsel een theater met zoveel mogelijk details.
Hierbij kunnen (eventueel aan de hand van illustraties) de onderdelen van het theater besproken worden: de zaal, de tribune met stoelen, het podium, het decor, de coulissen (de gordijnen langs de zijkant waarachter de spelers kunnen verdwijnen, de rekwisieten, de belichting, geluidsinstallatie met monitors (luidsprekers die op het podium staan, naar de spelers gericht, zodat zij de muziek goed horen).
- Welke mensen zijn er betrokken bij het maken van een voorstelling?
Hierbij kunnen de verschillende medewerkers besproken worden: de scenarist, de regisseur, de spelers, de decorbouwers, mensen die het lichtplan bedenken en mensen die de knoppen bedienen tijdens de voorstelling, hetzelfde voor geluid, de kostumière, iemand die videomateriaal maakt... César mijn broer is een paard is een danstheatervoorstelling. Dansvoorstellingen hebben normaal gezien een choreograaf die de dans bedenkt, theatervoorstellingen worden gemaakt door een regisseur. Maar in dit geval hebben de vijf spelers de rol van regisseur én van choreograaf zelf vervuld. Dat is natuurlijk niet zo vanzelfsprekend omdat ze zo niet altijd overzicht kunnen houden. Daarom is er na een tijdje een coach bij gekomen - Nico Sturm - die het resultaat

bekeek en bijstuurde.

- Hoeveel soorten voorstellingen kan je noemen?
Theatervoorstelling, dansvoorstelling, concerten, musicals, cabaret, stand-upcomedians, improvisatietheater, circus, straattheater, ...
- Wanneer vind je een voorstelling heel goed? Als je veel gelachen hebt, hebt moeten huilen, kippenvel kreeg van de schrik. Of toen een acteur plots zijn tekst vergeten was?
- Als je zelf een voorstelling zou maken, wat zou je dan maken? Iets grappigs? Iets met stunts? Iets met heel veel spelers iets met één speler? Zou je liever acteren, liever dansen of liever achter de schermen werken?

Een klasgesprek over dans

César mijn broer is een paard is niet alleen een verhaal dat je kan je volgen. Er wordt ook behoorlijk veel in gedanst. Voor de meeste kinderen is het misschien de eerste confrontatie met dans. De volgende vragen kunnen een gesprek op gang brengen. Het hoofdstuk 'babbelen met je lijf' gaat dieper in op de manier waarop je naar dans kan kijken.

Voorbeeldvragen

- Wie is er al ooit naar een dansvoorstelling geweest? Welke? Wat vond je ervan?
- Welke soorten dans kan je noemen? Wat zijn de verschillen? Wat zijn de overeenkomsten?
(denk aan ballet, buikdans, stijldansen, klassiek ballet, hip hop, break dance, moderne dans, hofdans, jazzdans, Afrikaanse dans, Indische dans ...)
- Is alle beweging dans? Wanneer vind je een dansbeweging mooi of interessant? Als ze gecontroleerd is? Als ze er moeilijk of acrobatisch uitziet? Als ze met een bepaald gevoel wordt uitgevoerd?
- Wie danst er zelf wel eens? Waar? Wanneer? Wat voor dans? Wat voel je als je danst?
- Wat vind je de leukste muziek om op te dansen? Waarom?
- Hoe kijk je naar een dansvoorstelling? Probeer je het te begrijpen? Of geniet je gewoon van de 'schoonheid' van bepaalde bewegingen?
- Kan je ook iets vertellen met dans? Wat is lichaamstaal? Kan je voorbeelden geven? Kan lichaamstaal meer of minder zeggen dan gesproken taal?

Hoe César in ons leven kwam

Wat vooraf ging

Een verlaten school in de late middag. De bel is gegaan. De poort op slot. Door de gangen dwalen vijf kinderen.

Eef Leroi leeft al zo lang in de schijnwerpers dat ze zelf een beetje straalt. Iedere dag wordt ze voor dag en dauw aan de school afgezet. Maandag onmiddellijk na school wordt ze naar de balletschool gereden. Op dinsdag moet ze naar de schaatsclub. Woensdagmiddag moet ze hollen om op tijd op in de turnkring te staan. Vrijdag kijkt ze TV. Zaterdag oefent ze weer op de schaatsbaan en op zondag heeft ze vaak optredens. Eef vindt het allemaal geweldig. Ze is hyperambitieuze, ze werkt erg hard en gebruikt op de juiste momenten haar ellebogen. Alles waar ze aan begint, wordt een daverend succes. Bij haar geboorte riep heel de familie “oh!” en ze zijn het blijven doen. Alles wordt altijd dagen op voorhand gepland voor Eef, maar vandaag is er iets misgelopen. Er is niemand gekomen om haar op te pikken. Let op: Eef komt uit West-Vlaanderen en ze is daar heel trots op. Maar het kan dus zijn dat je haar niet altijd even goed begrijpt.

In de gang hangt **Pina Stofmeel** in haar jas te bengelen aan een kapstok. Ze is tijdens het spreekbeurtuur op de gang gezet om te bezinnen over haar gebrek aan orde en inzet en over haar slechte manieren. “Er bestaan drie soorten katten, de allergievrije, de hondsdolle en de vuurbestendige, ja en de siamese tweeling, maar dat’s een uitzondering. Dank u voor uw aandacht zijn er nog vragen?” Het wil allemaal niet zo lukken voor Pina. Ze heeft dan ook een gigantisch PR-probleem: bleke wangen van het microgolfeten, trage ogen van de TV die thuis altijd opstaat, een te luide stem, zesdehandskleren. De leraar heeft intussen zo’n hekel aan haar, dat ze tegenwoordig al aan de deur wordt gezet als ze nog maar ademt. Diep vanbinnen is ze misschien geniaal maar niemand ziet het. Dat van die jas was bijvoorbeeld een experiment. Maar nu hangt ze daar. En niemand helpt haar, want niemand hoort of ziet haar.

Jens Verbeecke had al een tijdje buiten staan wachten op zijn mama, maar toen die wegbleef, was hij weer de speelplaats opgegaan om een nieuw record adem-inhouden te vestigen met zijn nieuwe horloge. Toen hij het dichtslaan van de poort hoorde, is hij als een gek beginnen rennen, maar tegen dat hij hijgend aan de uitgang stond, was de deur definitief op slot. Hij was zo verbouwereerd dat hij vergat te schreien. Nochtans weent hij gemakkelijk. Evengoed om een kapotte knie als om een kapotte wereldvrede. Alleen zijn mama en papa weten dat. ‘s Nachts ligt hij wakker van de vraag wie van de twee hij het liefst ziet. In de klas is hij niet van de slimsten, maar hij is wel redelijk populair omdat hij zo snel kan lopen. En vandaag wil iedereen zijn vriend wel zijn omdat hij jarig is en voor heel de klas snoep mee had. Thuis wachten bergen cadeautjes om uitgepakt te worden. Stom dus dat ze hem vergeten zijn. Nochtans is hij er bijna zeker van dat hij direct na de bel de auto van zijn mama voorbij zag rijden. Maar toen hij begon te wuiven, maakte die rechtsomkeer. Raar. Toch?

Nog nooit van zijn leven heeft **Bruce Willems** straf moeten maken. Niemand in de klas is zo slim als Bruce (Broes volgens zijn klasgenoten). Hij weet alles over alles, maar vooral over Anne Frank (op wie hij een beetje verliefd is). Alleen in turnen is hij niet zo goed, maar hij houdt er wel van. Bruce’ armen en benen hebben een vroege groeischeut gekregen en daar is hij nog niet helemaal aan gewend. Tegelijk loopt hij gebukt onder een verpletterend verantwoordelijkheidsgevoel. Hij zorgt in zijn eentje voor zijn gescheiden moeder. Ze noemt hem ‘de man die alles kan’. Bruce stelt zichzelf nooit in vraag en daardoor is hij tot heldhaftige dingen in staat. Zoals tegen de leraar in opstand komen, wanneer Pina weer eens aan de deur wordt gezet. Pina zit linksvoor in de klas en vanuit de

rechterachterhoek heeft hij sinds een half jaar zijn oog op haar laten vallen. En nu heeft hij dus zijn eerste straf gekregen: de klas op orde brengen. Uit liefde voor een vrouw. Dat vindt hij persoonlijk wel romantisch.

Als er één kind niet valt op te sluiten dan is het wel **Isolde Vale Freitas De Carvalho**. Haar papa is waarschijnlijk een Portugees, haar broer een paard. Zegt ze. Van hen heeft ze geleerd dat ze in haar hoofd zo vrij is als een vogel. De leraar weet niet zo goed wat hij met haar moet aanvangen. Isolde valt niet te temmen, maar ze is ook niet echt tegendraads. En ze is zeker niet dom. Ze kan zich alleen moeilijk concentreren op dingen die haar niet interesseren. Ze weet vooral dingen die je niet in de klas leert: het feit dat regenbogen altijd een dubbelganger hebben, dat de weg van school naar haar kamer precies 431 stappen is, dat zeepaardvaders eigenlijk moeders zijn, ... Elke dag heeft ze wel een nieuw project: iets dat ze uitvindt of uitzoekt. Niet alleen volwassenen maar ook de andere kinderen krijgen moeilijk vat op Isolde. Haar tas en haar hoofd zitten vol geheimen. Vanmiddag wou ze één van die geheimen in de klas onthullen. Ze wilde een spreekbeurt houden over haar broer César, die al zo lang ze zich herinnert, paard is. Het is een beetje uit de hand gelopen toen de meester begon te roepen op Pina. Daar werd César heel nerveus van. Toen Isolde een van zijn hoefijzers uit haar handen liet vallen, begon hij te steigeren en draafde de klas uit, de trap af, de kelders in. En Isolde is hem achterna gedraafd.

Wat nog vooraffer ging

“Op een koude natte winteravond in 2003 sta ik, één van de makers, Filip Bilsen, in een station Diest posters te plakken voor Kunstbende, een kunstwedstrijd voor jongeren. Opeens komt er zzzzoef een jongetje voorbij gehold. En zzzzoef hij is weg. Na een paar minuten is hij daar zzzzoef opnieuw en zzzzoef hij rent weer weg. Blijkbaar heeft de jongen teveel energie die hij kwijt moet door rondjes rond het stationsgebouw te lopen. Plots staat hij stil. Hij wil weten wat ik aan het doen ben. ‘Het is voor een wedstrijd’, leg ik uit, ‘voor iedereen die iets creatiefs kan. Toneel, dans, foto’s, maakt niet uit.’ En zzzzoef hij is weer weg. Zzzzoef. ‘Mag ik ook meedoen,’ vraagt hij buiten adem. Ik vraag hoe oud hij is. ‘Negen,’ zegt hij. Da’s nog iets te jong. Zzzzoef. ‘Mag mijn broer meedoen?’ Zzzzoef. ‘Hij is dertig.’ Zzzzoef. ‘Hij heet César.’ Zzzzoef. ‘Mijn broer is een paard.’ Zzzzoef. Misschien zei hij: “Ik heb een broer. En ik heb ook een paard.” Misschien liep hij zo snel dat de twee zinnen in mijn oren vervlochten tot één zin. Vast staat dat er die avond een titel ontstond voor een voorstelling die nog niet eens gemaakt was.”

De personages

Nog voor de vijf makers begonnen samen te werken waren er twee dingen duidelijk. De titel bestond. En het stond vast dat het zou gaan over een nacht in een schoolgebouw.

Filip Bilsen: “Ik weet dat ik als kind altijd geïntrigeerd was door het schoolgebouw buiten de lesuren: ‘s avonds, in het weekend of tijdens de vakantie. Die enorme gangen, dat verlaten speelplein, de galmende geluiden. Het gebouw lijkt leger en stiller dan andere gebouwen, maar tegelijk is het alsof het gejoel, het dichtslaan van de agenda’s, de schoolbel, nooit helemaal is uitgestorven. Voor een kind is opgesloten worden in een leeg schoolgebouw een nachtmerrie, maar het opent ook perspectieven. Want plots is er niemand meer die controleert of orders geeft. Wie is de baas, wanneer de leraar de deur van de klas dichtslaat? Wie zet als eerste zijn handtekening op het bord? Waarheen leidt de ontdekkingsstocht door dit bevreemdende kasteel?”

De personages ontstonden tijdens een repetitieweek in het vormingscentrum Destelheide in Dworp. De makers vertelden elkaar veel verhalen over hun schooltijd en bekeken massa's schoolfoto's en boeken met foto's van kinderen. U vindt een aantal van die foto's terug in de bijlage achteraan in de bundel.

De werkwijze bestond erin om een foto te kiezen en die tot leven te brengen. Ze zochten kleren die zo goed mogelijk de kleren van het kind benaderden. Vervolgens gingen ze in dezelfde pose zitten als het kind, eerst doodstil en dan langzaam bewegend. De andere spelers konden het kind vervolgens interviewen om te weten te komen wat het dacht en waar het mee bezig was.

Voorbeeldvragen en opdrachten rond de personages

- Probeer de verschillende personages op te noemen en hun verschillende eigenschappen op te sommen. Het is nog leuker om een personage te kiezen en het te tekenen met zoveel mogelijk details. Je kan ook een scène tekenen die het meest typerend is voor dat personage.
- Hoe sta je tegenover de personages? Welke zag je het liefst, welke maakte het meeste indruk?
- Veranderen de personages doorheen het verhaal? Hoe dan?
- Herkende je ook iets van jezelf in hen? In welk personage het meest? Vind je dat belangrijk?
- Bekijk de foto's achteraan in de bundel. Op welke foto zou elk van de personages gebaseerd zijn denk je? Waarom?
- Bekijk de foto's achteraan. Bedenk namen bij de kinderen en verzin een verhaal over wie ze zijn, wat hun hobby's zijn, hoe hun gezin eruit ziet, wat hun ouders doen voor werk enzovoort.
- Theateropdracht: Kies een foto en zoek thuis kleren die bij de foto passen. Probeer zo goed mogelijk in dezelfde houding te zitten of te staan als het kind op de foto. Probeer daarna te bewegen als het kind op de foto. Waarschijnlijk is deze opdracht niet zo vanzelfsprekend voor kinderen omdat er niet genoeg afstand is tussen de kinderen op de foto en henzelf. Misschien werkt deze opdracht juist beter als je duidelijke foto's van volwassenen neemt: een lief oma'tje, een gehaaste zakenman, een strenge lerares...
- Theateropdracht: Kies één van de personages. Loop door de klas zoals dat personage. Probeer helemaal op dezelfde manier te bewegen. Laat de anderen raden welk personage je bent. Als ze 't niet weten probeer je iets typerend te zeggen.

Waar gaat *César* over?

César gaat over alles wat zich buiten ons gezichtsveld afspeelt. Over mensen en dingen die zich afspelen in de marge en over de kracht die van zulke verborgen werelden uitgaat. In een klas vol kinderen worden de onderlinge verhoudingen pas zichtbaar, wanneer de leraar de klas uit stapt. Wat er zich echt in de kinderwereld afspeelt, blijft meestal een goed bewaard geheim voor volwassenen.

Tegelijk gaat *César* over de macht van de verbeelding. Het is een ode aan de fantasie. Isolde staat in contact met het verborgene. Zij heeft oog voor mystiek. De anderen zijn veel nuchterder. Zij zijn

met concrete zaken bezig, maar tegelijk missen ze de helft van wat er rondom hen gebeurt. Zij hebben in de eerste plaats niet door dat ze zelf verborgen, vergeten, onzichtbare kinderen zijn. Pas wanneer ze zich neerleggen bij hun lot komen ze thuis in een nieuwe wereld waar alles mogelijk is. Wat eerst een school was, wordt doorheen de nacht een soort wonderland.

Voorbeeldvragen en opdrachten rond de thematiek

- Wat vind je het belangrijkste moment in de voorstelling.
- Hoe komt het dat de kinderen nog in de school rondhangen als de poort sluit? Is die reden voor iedereen hetzelfde? Of voor iedereen anders?
- Wat denk je dat je ouders van de voorstelling zouden vinden? En dan vooral: het verhaal over de ouders die hun kinderen beu zijn. Zouden ze dat herkennen? Denk je dat ze jou wel eens beu zijn? Heb je soms schrik dat ze jou eens gaan achterlaten? Wanneer heb je daar 't meest schrik voor?
- Wat zou je zelf doen als je 's nachts op school opgesloten zou worden? Zou je proberen te ontsnappen? Hoe dan?
- Met wie zou je zelf graag opgesloten zitten?
- Wie was Anne Frank? Waar zat zij opgesloten?
- Wie is César? Hoe is hij in het leven van Isolde gekomen (zie ook volgend hoofdstuk).
- Tekenopdracht: Hoe ziet César eruit? Teken César.

Het echte verhaal van Isolde?

Wat is er echt gebeurd met Isolde?
Hoe is César in haar leven gekomen?
Bestaat César echt?
Wie zal het zeggen?

Iedereen mag zijn eigen verhaal over César schrijven. Wij stellen er ook één voor, maar of het de waarheid is?

Isolde is een gewoon meisje met een ongewone achternaam. Om de een of andere reden voelt ze dat ze anders is.

Een tijd geleden heeft ze in de tuin een hoefijzer gevonden. En toen werd alles duidelijk voor haar.

Haar échte ouders waren ontdekkingsreizigers. Haar papa stierf nog voor haar geboorte aan de beet van een zwarte weduwe. Haar mama was hoogzwanger van Isolde toen ze op missie was in een luchtballon boven de woestijnen van Namibië.

In de luchtballon brak haar water en is ze bevallen van Isolde, maar tijdens het persen duwde ze per ongeluk de brander opzij waardoor ze een gat in de ballon brandde.

De ballon begon hoogte te verliezen vlak boven een vulkaan. De mama wist er niks beters op dan al haar zandzakjes naar beneden te gooien. Toen dat niet hielp, wierp ze haar dochter naar beneden.

Kort daarna stortte ze neer in het gat van de vulkaan. Mama in magma.

Daar ligt Isolde dan. Te krijsen op een stapel zandzakjes. En overal rondom haar stroomt lava. Plots hoort de kleine Isolde hoefgetrappel. Ze zwijgt verbaasd. Een kudde Arabische paarden galoppeert voorbij. Ze zien daar een baby die vrolijk naar hen lacht en wuift en bellen blaast en die bijna in de lava verdwijnt.

Plots maakt een prachtig edel paard met lange zwarte manen zich los van de kudde: César. Op zijn hoefpunten trippelt hij door de lava - auw auw auw – tot bij de baby. Hij neemt haar heel voorzichtig tussen zijn tanden, legt haar in zijn nek en samen maken ze een gigantische sprong, over de lava en over de kudde en ze galopperen als de vliegende wind weg.

Zo komt Isolde terecht in een grote paardenfamilie waar ze opgroeit en waar ze binnen de korste keren op haar eigen poten leert staan, zoals een echt veulen. Ze leert hinniken, bokken, briesen, draven, boeren, galopperen, grazen, vliegen happen, steigeren, ...

Maar op een bepaald moment werd ze ontdekt door een nomadenstam. Bedoeïen. Die vinden het abnormaal dat er een kindje zomaar tussen de paarden leeft. En ze nemen haar mee. Dik tegen de goesting van Isolde. Ze verkopen haar voor veel geld aan blanke ouders die haar adopteren.

Isolde heeft het altijd geweten dat er iets niet klopte. Want je kan niet dubbel geadopteerd worden. Dat is tegen de wet. Dus bleef ze verlangen naar de terugkeer van haar broer. En op een dag, een paar maand geleden, is hij eindelijk gekomen, César, en hij gaat nooit meer weg.

Babbelen met je lijf

César mijn broer is een paard is een danstheatervoorstelling. Dansen maakt zonder twijfel deel uit van de kinderwereld en de jongerencultuur, maar een dansvoorstelling is nog iets anders. Voor wie totaal onvoorbereid met hedendaagse dans geconfronteerd wordt, blijft het toch wat ondefinieerbaar gezwaai met armen en benen. In dit hoofdstuk doen we suggesties om uw leerlingen te laten nadenken over het gegeven 'dans'. We laten u kennismaken met enkele typische danstermen en stellen ook een aantal actieve opdrachten voor om de leerlingen zelf aan het dansen te brengen.

Wat is dans?

Soms is de manier waarop iemand loopt al dans. Dans is een vorm van beweging. Daar zullen de meesten het wel over eens zijn. Maar is elke beweging dans? Om een onderscheid te maken met alle gewone handelingen die je de hele dag door uitvoert, wordt dans meestal omschreven als beweging omwille van de beweging. Je kan dansen om je uit te leven, omwille van de schoonheid van de beweging, je kan het ritme van een bepaald muziekstuk of van percussie-instrument volgen. Dansen kunnen onderdeel van een ritueel zijn. Al dansend kan je iets vertellen.

Een dansvoorstelling of een choreografie wordt gecreëerd door een choreograaf. Hij of zij heeft de leiding over het creatieproces. Soms bedenken choreografen alle bewegingen zelf. Zij leren hun dansers dan een reeks van bewegingen die vloeiend in mekaar overgaan, een zogenaamde bewegingszin. Soms bedenkt de choreograaf enkel het idee van de voorstelling en creëren de dansers zelf de bewegingen. *César* werd gecreëerd door vijf mensen waarvan één danseres, twee acteurs en twee die zowel met theater als met dans ervaring hadden. Hun eerste opdracht bestond erin elkaars stijl en smaak te leren kennen. Door hun verschillende achtergrond moesten ze ook verschillende manieren hanteren om tot bewegingsmateriaal te komen. Vaak werkten ze eerst even apart om daarna de bewegingen aan mekaar te leren.

Dans die iets vertelt

(vrij naar een hoofdstuk uit **“Dansen nader bekeken”** van Valerie Preston-Dunlop)

Naar een dansvoorstelling kijk je anders dan naar een theatervoorstelling. Je kan heel actief kijken en je eigen web van verhalen rond de dansers weven. Of je kan je geest ontspannen en de beelden gewoon op je af laten komen.

Is dans een taal? Sommige vormen van dans vertellen echt een verhaal, zoals de mime of de klassieke Indische dans met zijn gesofisticeerde gebarentaal. In zulke dansen heeft elke beweging een duidelijke betekenis: vlinder, prins, liefde, dood... Als je de dans kan vertalen, kan je een heel verhaal lezen.

Sommige vormen van dans vertellen niets meer dan de dans zelf. Ze zijn abstract. Ze vertrekken vanuit vormen, lijnen, ritme enzovoort. Maar zelfs zulke dans kan een echte betekenis krijgen voor de danser zelf en voor het publiek.

Mensen babbelen graag. Als ze niet kunnen communiceren met anderen worden ze gek. Als ze geen woorden ter beschikking hebben, zoeken ze wel andere manieren om zich uit te drukken. Denk maar

aan jezelf, als je ergens in het buitenland zit en niemand spreekt je taal. Dan zoek je de gekste gebaren om toch duidelijk te maken wat je wil zeggen.

Stel: een zinkend schip zendt een noodsignaal uit:

...—... ——...

Dit is een boodschap zonder woorden, door middel van puntjes en streepjes, volgens de morsecode. Iedereen die de morsecode kent weet dat hij een signaal heeft gekregen van iemand in nood. S.O.S. S.O.S.

Voor dans bestaat er niet zomaar één code die je kan vertalen. Er zijn er meerdere. Het is veel ingewikkelder dan de morsecode. Elk dansgenre heeft eigen codes, zijn eigen taal. Je kan denken dat je die taal niet spreekt omdat je ze nooit geleerd hebt, maar eigenlijk ben je er meer mee vertrouwd dan je zou denken.

Bewegingscodes zijn er in overvloed. Gedrag is daar een van. Gedrag en lichaamstaal zijn misschien wel onze enige echte moedertaal. We gebruiken het de hele dag om ideeën en gevoelens over te brengen. De taal van het lichaam wordt echter dikwijls overstemd door al ons gebabbel. Wanneer je een dansvoorstelling bekijkt, zal je automatisch op zoek gaan zulke herkenbare, alledaagse codes. Je bent op zoek naar betekenis, naar een verhaal.

Trouwens, niet alleen de bewegingen zelf kunnen iets vertellen. Ook de manier waarop of het gevoel waarmee de danser de beweging uitvoert. Misschien is hij/ zij heel traag, geconcentreerd, of zenuwachtig of dromerig, misschien probeert hij/ zij het publiek uit te dagen... Sommige choreografen zijn vooral bezig met beelden. Ze geven niet zo om concrete verhalen en houden meer van het mysterie. “Het was prachtig, maar wat betekende het eigenlijk?”

Toeschouwers zijn geen passieve ontvangers. Zij hebben hun eigen ideeën. Ze vormen hun eigen verhalen. Zij kunnen een gedeelte van de boodschap ontdekken of deze missen. Eigenlijk maakt het niet uit. Als je muziek luistert probeer je ook niet de precieze betekenis te achterhalen. En toch kan je er helemaal door meegeslept worden.

Zelf dansen

Je kan bewegen op muziek. Je kan ook bewegen zonder muziek. Je kan iets uitbeelden. Je kan elkaar na-apen. Je kan je neus achterna dansen. Of je buik. Voor leerkrachten die zelf graag rond dans willen werken en die over voldoende tijd en ruimte beschikken, stellen we graag enkele dans- of bewegingsopdrachten voor.

- Warm de leerlingen een beetje op. Het is niet de bedoeling dat ze tijdens deze les halsbrekende toeren uithalen, maar de opwarming kan hen mentaal los maken. Een speelse opwarming is ‘balletjes gooien’. Je hebt een of twee stoffen balletjes nodig. De leerlingen lopen door de ruimte en roepen elkaars namen en gooien de balletjes naar elkaar toe. Je kan ritmische muziek (bijvoorbeeld Afrikaanse percussie) opzetten om de groep wat aan te sporen. Je kan hetzelfde doen terwijl de hele groep achter elkaar in een cirkel loopt, terwijl je met een klapsignaal aangeeft dat de groep van richting moet veranderen.

- Iemand staat vooraan en beweegt ter plaatse. De rest van de groep probeert de bewegingen zo goed mogelijk te kopiëren. Per twee: je staat tegenover elkaar en spiegelt elkaars bewegingen.
- Een zuivere dansbeweging wordt meestal in gang gezet door een lichaamsdeel. Opdracht per twee: de ene danst en de andere leidt. Degene die leidt raakt met zijn hand een lichaamsdeel van de ander aan. Daardoor wordt het lichaamsdeel wakker en begint het te bewegen. De rest van het lichaam volgt. Variatie: de helft van de klas beweegt door de ruimte met een bepaald lichaamsdeel. Probeer zo duidelijk mogelijk te zijn, want de rest van de klas moet herkennen welk lichaamsdeel je gekozen hebt. Verras jezelf door minder voor de hand liggende lichaamsdelen te kiezen (rug, kin, oor, elleboog, hiel, ...)
- Opdracht alleen: denk aan een normale handeling (je jas aantrekken, autosturen, in het zwembad duiken,...) Probeer die vast te leggen in hoogstens drie verschillende bewegingen. Vervorm ze zo dat ze niet meer herkenbaar zijn. Zijn ze dans geworden? Je kan ook woorden uitbeelden en ze omzetten in dansbewegingen.
- Probeer de dansbewegingen die je gecreëerd hebt, interessanter te maken door ze te vergroten, te verkleinen, door ze te versnellen of te vertragen, door een pauze in te lassen.
- Vrije improvisatie: de leerkracht zet verschillende soorten muziek op en roept regelmatig woorden die de dansers op een of andere manier moeten integreren in hun bewegingen, bijvoorbeeld ‘cirkels!’ of ‘hoog!’ of ‘somber!’ of ‘golven!’
- Laat je inspireren door *César mijn broer is een paard*.
  - Maak een dans die gebaseerd is op paardenbewegingen (steigeren, springen, stamvoeten, briesen, hordelopen, ...).
  - Maak een robotdans waarin je uitbeeldt hoe je de dag doorbrengt.
  - Maak een tekening op papier. Probeer die tekening nu in de lucht te tekenen: eerst met je vinger. Daarna ook met andere lichaamsdelen. Maak de luchttekening zo groot mogelijk zodat je moet springen en rollen om ze helemaal te maken.

Tekstfragment

- B: Volgens mij is er iets mis bij ons thuis.
- E: Ik versta dat niet. Is dat nu zo moeilijk om e kè te bellen?
- J: Misschien heeft moeke per ongeluk een jongen opgepikt die heel erg op mij leek.
- P: Ik heb honger als een paard.
- J: Dat kan! Ze verkopen die bandjes overal. *(wijst naar zijn polsen)*
- B: Mama moest vanavond bij den Italiaan gaan tonen dat ze met 3 borden kan lopen. Ik moest écht nog even oefenen met haar.
- I: Ik ben dubbel geadopteerd. *(Bries)*
- J: Da's wel raar voor hem. Zo opeens een nieuwe familie en direct jarig zijn...
- B: Ik heb hare zwarte rok gestreken. Ik hoop dat ze hem vindt. Dat ze geen ongeluk doet onderweg, want amai, mijn mama aan 't stuur: 't is nie omda ge met ne fiat rijdt, da ge alles moogt! Ge weet wat ze zeggen: een vrouw aan het stuur is bloed aan de muur.
- P: Heeft er iemand iets bij om 't eten? *(Isolde duikt in haar laars en geeft haar twee klontjes, Pina gooit het stiekem op de grond)*
- I: Ik ben als baby gevonden op een stapel zandzakjes op de flank van een vulkaan in de woestijnen van Namibië.
- E: *(kijkt opzij naar Pina)* Waarom zieje gie niet opgehaald?
- P: Ik word nooit opgehaald...
- I: *(standup comedy van Isolde)* Pina is hier alle nachten.
- E: He?
- B: Zij stapt normaal gezien naar huis. Ik ook.
- E: Ah
- P: Ik mag zo laat opblijven als ik wil en zoveel chips en cola als ik wil, want mama en bjorn twee hebben een cafe, dus das toch gratis. Wij zijn elke dag open, behalve in de voormiddag, maar dan ist school, dus ik ben nog nooit met mama in de efteling geweest.
- J: *(schiet wakker uit zijn fantasie)* Ik denk écht dat ik mama langs de school heb zien rijden toen de poort nog open was.
- P: En zij reed door?
- J: *(shit)* Ik had achter de auto moeten rennen.
Ik dacht dat zij om zou draaien, maar ik heb haar niet meer gezien.
- E: En je zegt dat nu pas?
- P: Die dacht misschien "ik ga ons jenske halen", maar MET dat ze langs de school kwam, had ze ineens goesting in een rustige avond. "Gedaan met al dat verjaren. ik haal hem morgen wel weer". Die zit nu met ne zak chips voor den tv.

J: *(hangt aan haar lippen)* En zij dan? *(wijst naar Eef)*

P: Misschien is het vandaag zoiets als autoloze zondag, maar dan dinsdag en kinderloos.

(doodse stilte)

E: *(klein)* Ik voel me zo opgesloten!

B: *(lief en voorzichtig)* Ge zijt ook opgesloten.

E: *(groot, schamper)* Dàt helpt. We kunnen hier wél vast zitten tot morgenvroeg.

P: *(klein)* Da kan ja...

E: *(stemmetje)* Da kan ja... IK èn wel een schaatsles gemist en IK kan nie mè bellen en MIEN oeders èn mie nog alsan nie gemist. En IK ga morgen dezelfde kleren aanhebben 'lijk vandaag. EN IK HEB AL GEZWEET!

Een gedicht

Pas later in het werkproces stootten we op een gedicht dat dezelfde thematiek had als onze voorstelling: de grens tussen werkelijkheid en fantasie. En vreemd genoeg is ook een paard het hoofdpersonage! Het is een tekst van de Britse dichter Brian Patten uit de bundel “De bekentenis van kleine Jantje”, vertaald door Cees Buddingh’.

YOU'D BETTER BELIEVE HIM

A fable

Discovered an old rocking horse in Woolworth's,
He tried to feed it but without much luck
So he stroked it, had a long conversation about
The trees it came from, the attics it had visited.
Tried to take it out then
But the store detective he
Called the manager who
Called the police who in court next morning said
“He acted strangely when arrested,
His statement read simply ‘I believe in rocking-horses.’
We have reason to believe him mad.”
“Quite so,” said the prosecution,
“Bring in the rocking-horse as evidence.”
“I'm afraid it's escaped sir” said the store manager,
“Left a hoofprint as evidence
On the skull of the store detective.”
“Quite so,” said the prosecution, fearful
of the neighing
Out in the corridor.

ALS IK U WAS ZOU IK HEM MAAR GELOVEN

Een fabel

Hij ontdekte een oud hobbelpaard in de Hema,
Probeerde het eten te geven, maar dat lukte niet erg
Dus aaide hij het, had een lang gesprek over
De bomen waar hij uit kwam, de zolders waar hij was geweest.

Probeerde het toen mee te nemen
Maar de winkelrechercheur riep
De directeur van de zaak erbij, die riep
De politie erbij, die de volgende ochtend,
Toen hij voor de rechter verschijnen moest zei:
“Toen hij gearresteerd werd deed hij erg vreemd,
Hij verklaarde enkel: ‘Ik geloof in hobbelpaarden.’
Volgens ons is hij stapelgek.”
“Precies”, zei de officier van justitie,
“Laat het hobbelpaard komen als bewijsmateriaal.”
“Ik ben bang”, zei de directeur, “dat het ontsnapt is,
Het enige bewijs dat we hebben is een afdruk
Van zijn hoef in het hoofd van de winkelrechercheur.”
“Precies”, zei de officier van justitie,
Die behoorlijk bang begon te worden
Van het gehinnik
Buiten op de gang.

Nabespreking

Samen napraten over wat je gezien, gehoord of gelezen hebt, is heel leuk. Ieder kind kijkt op zijn of haar eigen manier, onthoudt andere dingen. Hierover met mekaar praten is boeiend om 'kijkervaringen' uit te wisselen. Een ontspannen nabespreking zal ook de herinnering aan de voorstelling levendig houden.

Voorbeeldvragen

- Wie vond het stuk heel leuk? Waarom (niet)? Probeer zo precies mogelijk te omschrijven wat je goed of slecht vond aan de voorstelling.
- Welke scènes kan je je herinneren? Welke beelden zijn je bijgebleven?
- Welke scène vond je het leukst? Waarom?
- Was het zoals je verwacht had? Was het anders?
- Mocht het voor jou korter duren of juist langer? Waren er bepaalde momenten die langer mochten duren?
- Welke elementen van het decor herinner je je? Wat vond je het mooist? Wat vond je grappig of raar?
- Wat vond je van de muziek? Welke gevoelens had je bij de muziek?
- Welk personage vond je het leukst? Het grappigst?
- Waren er personages bij die je niet leuk vond? Waarom?
- Zou je graag één van de personages in het stuk willen zijn? Wie? Waarom? Voor even of voor altijd?
- Heb je scènes onthouden die triestig waren? Of die je boos maakten? Waarmee je erg moest lachen?
- Waren er dingen die je niet begreep?
- In sommige scènes wordt niet gesproken, maar vooral bewogen en gedanst. Weet je nog welke? Wat vertelden die scènes?

fABULEUS

fABULEUS evolueerde tussen 1991 en 1997 van een tweejaarlijks internationaal theaterfestival voor jongeren naar een continu werkende maar qua bezetting zeer wisselende productiestructuur met jongeren tussen 6 en 30 jaar. Sinds 1995 maakte fABULEUS **40 theater- en dansproducties**. Tussen 1996 en 2005 was fABULEUS een project van kunstenuorganisatie/landelijke jeugddienst Artforum. De eerste producties speelden vooral in Leuven (*'t Barre Land*, *De uitzondering en de regel*, *Het Proces*, *Ego Sublimo*, ...), maar na 1998 begon er ook interesse te komen van festivals (Tweeakt, Victoria, De Opkomst, BRONKS, Jonge Harten, ...) en cultuurcentra in Vlaanderen en gingen de meeste producties uitgebreid op tournee door Vlaanderen. Tijdens het seizoen 2002-2003 kwam er voor het eerst een projectsubsidie dans van de Vlaamse Gemeenschap (voor *Eros Flux*) en won fABULEUS de 1000 Watt-Lichtpuntprijs "wegens de uitgesproken artistieke keuze, het roeien tegen de stroom in en het geloof in het kunnen van jonge mensen." (juryrapport 1000 WATT) In 2004 ontving fABULEUS twee projectsubsidies, één voor de dansproductie *Instant Karma* en één voor de theaterproductie *Johnnieboy*, en werd de productie *Dromen hebben veters* genomineerd voor de 1000 Watt-prijs 2003. *Dromen hebben veters* was de eerste dansproductie van fABULEUS die werd gedanst door kinderen. In 2004 maakte fABULEUS een dansproductie met zowel gehandicapte als niet-gehandicapte dansers: *Lilium*. Hiervoor werd een projectsubsidie jeugdwerk bekomen. Ook de theaterproductie *Wolfsroedel* kreeg een projectsubsidie theater. 2005 was een belangrijk jaar voor fABULEUS: de organisatie vierde haar tiende verjaardag en kreeg het bericht **in 2006 en 2007 structureel gesubsidieerd** te worden door de Vlaamse Gemeenschap. Bovendien werd fABULEUS genomineerd voor de prestigieuze Vlaamse Cultuurprijzen 2005 (zie jurytekst verderop).

Naast de "producties door en voor jongeren" geeft fABULEUS ook steeds meer ondersteuning aan jonge theater- en dansmakers die uit podiumkunstenopleidingen komen of uit de jongerenwerking doorstromen. Eerste resultaten hiervan waren *Antoon & Mirabella* (2002), *Alles in Toranje!* (2002), *Eros Flux* (2003), *Kat voor de vogels* (2003), *Randschade* (2003), *Les mots ... toujours les mots bien sûr* (2004), *Spelregels* (2005) en *El Gran Teatro del Mundo* (2006).

Theaterproducties van fABULEUS 1995-2006:

't Barre Land, Tankred Dorst/Remko Van Damme (1995)
De uitzondering en de regel, Bertolt Brecht/Vital Schraenen (1997)
Het proces, Franz Kafka/Vital Schraenen (1998)
Lapse of time, Alexandre Lyra Leite/Dirk De Lathauwer/Ana Borges (1998)
Winterslaap, Heleen Verburg/Jo Huylebroeck (1998)
Meisje Niemand, Tomek Tryzna/Dirk De Lathauwer/Ruth Joos (2000)
Altamira, Hein Mortier (2000)
The way young lovers do, diverse/Dirk De Lathauwer/Ruth Joos (2001)
Antoon en Mirabella, Stefan Boonen/Steven Beersmans/Sofie Palmers (2002)
Alles in Toranje!, Filip Bilsen/Greet Bilsen/Frauke Depreitere (2002)
Yvonne, prinses van Bourgondië, Witold Gombrowicz/Dirk De Lathauwer (2002)
Het Zwarte Pietverdriet, Tom Struyf (2002)
Maria en José, Erlend Loe/Victor Peeters/Naomi Meulemans (2003)
Witte rozen voor Carla, Stefan Lernous/Victor Peeters (2003)
Kwartet, Heiner Müller/Dirk De Lathauwer (2004)
Johnnieboy, diverse/Victor Peeters (2004)
Spelregels, Floortje Zwigman/Koen Monserez (2004)
Knijprijn, Leentje Van de Cruys/Hanne Struyf (2005)

Wolfsroedel, Floortje Zwigtmán/Dirk De Lathauwer (2006)
El Gran Teatro del Mundo, Tom Struyf/Leen Roels (2006)

Dansproducties van *fABULEUS* 1998-2006:

Ego Sublimo, Randi De Vlieghe (1998)
Baken, Randi De Vlieghe (1999)
Mijn benen zijn al lang maar de wereld staat op stelten, Filip Bilsen/Greet Bilsen/Frauke Depreitere (2000)
Autopsie (met boontjes), Karlon Fonteyn (2001)
BBB & wasverzachter, Natascha Pire (2002)
Beet (er is alleen maar een stukje af), Randi De Vlieghe (2002)
Als/Dan, Patrick Bellemans (2003)
Kat voor de vogels, Koen De Preter (2003)
Eros Flux, Randi De Vlieghe (2003)
Dromen hebben vetes, Kwint Manshoven/Joke Laureyns (2003)
Randschade, Kwint Manshoven/Joke Laureyns (2003)
Les mots ... toujours les mots bien sûr, Koen De Preter (2004)
Dagelijks geopend, Lies Cuyvers (2004)
Instant Karma, Natascha Pire (2004)
Lilium, Iris Bouche/Goele Van Dijck (2004)
White Muted Crash, Koen De Preter (2004)
The Day Dolly Danced, Randi De Vlieghe (2005)
Kievelandekie, Thomas Devens (2005)
Voetenvliegen, Alexandra Meijer (2005)
Indian Curry, Natascha Pire (2006)

Naast artistiek relevant theater maken met jongeren is het ook de algemene doelstelling van *fABULEUS* om in Leuven een theateractiviteit met jonge mensen op gang te brengen zoals die in Brussel door Bronks, in Antwerpen door HETPALEIS, in Gent door de Kopergieterij en Victoria wordt gerealiseerd. Met deze ambitie willen we ons niet meten of identificeren met deze huizen. Het is echter wel zo dat zij ergens halverwege de jaren '90 allemaal intensief werkten met jongeren onder professionele begeleiding en dat in die periode ook *fABULEUS* in zijn huidige vorm ontstond. Ondanks de aanwezigheid van organisaties als STUK en Braakland/ZheBilding zijn Leuven en Vlaams-Brabant nog altijd een behoorlijk braakliggend terrein als het op "creatie" aankomt. Op het vlak van theater en dans willen wij hiervoor alvast het juiste klimaat creëren: we organiseren regelmatig audities (die telkens makkelijk 40 jongeren lokken), zoeken daarbij in de eerste plaats naar mensen met noodzaak in de ogen, stellen repetitieruimte ter beschikking, trekken regisseurs en choreografen aan om met jongeren te werken...

fABULEUS wordt artistiek geleid door theaterwetenschapper Dirk De Lathauwer en een artistiek team dat bestaat uit hemzelf, Veerle Van Schoelant, Peter Anthonissen en Randi De Vlieghe. Voor elk project wordt een complementair team deskundige begeleiders aangetrokken. In het verleden werd gewerkt met choreograaf Randi De Vlieghe (Hans Hof Ensemble, Bronks), regisseur Vital Schraenen (Ensemble Leporello, Tirasila), dramaturg Peter Anthonissen (theaterrecensent bij De Morgen, redactie Etcetera, Theater Antigone, Theater Artemis), Ruth Joos (Conservatorium A'pen, Studio Brussel), Alexandre Lyra Leite (artistiek leider van het Portugese gezelschap In.estética), productieleidster Veerle Van Schoelant (Kunstbende, Hush Hush Hush), choreografe Natascha Pire (Tweelicht en zoon, Ensemble Leporello, de Kopergieterij), danser/choreograaf Sidi Larbi Cherkaoui (Les Ballets C. de la B., Toneelhuis), acteur/regisseur Victor Peeters (Kopergieterij, HetPaleis, De wetten van Kepler), acteur Steven Beersmans (D&A, De Zeeppagnie), acteur/regisseur Koen

Monserez (Ensemble Leporello, Ensemble D&A), Iris Bouche (Rosas, Toneelhuis), Goele Van Dijk (Inkvis), choreograaf Thomas Devens (Inti), choreografe Alexandra Meijer, choreograaf Koen De Preter (Sasha Walz, D), acteur Nico Sturm (Cie De Koe), choreografen Joke Laureyns en Kwint Manshoven (de Kopergieterij, Kabinet Kunstjes), e.a. In de toekomst plannen we ondermeer samenwerkingen met regisseurs Benjamin Van Tourhout (Ceremonia, Nunc), Koen Monserez (Ensemble Leporello, Ensemble D&A), Jef Van gestel (het veemtheater, NL), Lenneke Maas (United-C, NL), Robby Cleiren (De Roovers), Nico Sturm (Cie De Koe), jonge dansers/choreografen Sandra Delgadillo en Caroline D'haese en auteur Saskia De Coster ('Jeuk', 'Eeuwige Roem', ...). Het is precies die verzamelde deskundigheid in confrontatie met gemotiveerde jongeren die *f*ABULEUS onderscheidt van andere jongerenprojecten die zich eerder in de hobbysfeer situeren.

Persfragmenten

“Er is enkel voluit ingezoemd op de lange, niet vanzelfsprekende tekst van Gombrowicz en op het acteespel van de dertien jongeren. Een **bewonderenswaardige keuze** is dat. Een illustratie ook van de bewuste ambitie van het gezelschap om het jonge theaterpubliek echt te emanciperen, in plaats van het zoet te houden met wat het graag lust.” (Wouter Hillaert in De Morgen, 15 november 2002)

“De 1000Watt-jury heeft het met haar nominaties voor de Lichtpuntprijs nog maar eens bevestigd: *f*ABULEUS is **een rijzende ster aan de jeugdtheaterhemel**. Het Leuvense gezelschap maakte de laatste jaren niet enkel een reeks goede voorstellingen, maar liet zich evenzeer opmerken door zijn consequent open omgang met jonge makers en spelers.” (Wouter Hillaert in De Morgen, 18 maart 2003)

“Wegens de **uitgesproken artistieke keuze**, het roeien tegen de stroom in en het geloof in het kunnen van jonge mensen, motiveerde de jury. Voor de jonge directeur Dirk De Lathauwer, sinds jaar en dag bezieler van *f*ABULEUS en bijhorende kunstenorganisatie Artforum een opsteker.” (De Morgen, 28 april 2003)

“Het jeugdtheater ligt goed in de markt, heet het ook. Het leidt tot meer troepjes en producties, niet altijd tot meer kwaliteit. **Al timmeren er een aantal (*f*ABULEUS bijvoorbeeld) behoorlijk stevig aan hun weg.**” (Annelies De Waele, De Morgen, 6 januari 2003)

“Jongeren theater *f*ABULEUS neemt al tien jaar **een vrij unieke positie in het Vlaamse theaterlandschap** in.” (Els De Bodt, Het Belang van Limburg, 15 november 2002)

« De laatste jaren staat het Leuvense jongeren theater *f*ABULEUS opvallend vaak in de kijker met een aantal opmerkelijke theater- en dansproducties. (...) Een ideale gelegenheid dus om eens wat langer stil te staan bij een alsnog niet gesubsidieerd gezelschap dat toch al enige tijd aan de weg timmert van **artistiek kwalitatief theater voor en door jongeren.** » (Patrick Jordens in De Scène, februari 2001)

« In Leuven waakt *f*ABULEUS over jong theater. Hun dans/theaterproducties als BAKEN en *Meisje Niemand* kregen **veel applaus.** » (Geert Sels in De Standaard, 2 november 2000)

« Nomen est omen. Het jongeren theater *f*ABULEUS **betovert** al jaren met **een mix van dans, theater, poëzie, jeugdige gekte en creativiteit.** » (Filip Hermans in Veto, november 2000)

« Dat bij een boel jongeren gepassioneerd bezig (willen) zijn met theater, ziet men al jaren bij Victoria in Gent. Maar ook in Leuven broeit het. *f*ABULEUS geeft al enkele seizoenen jongeren de kans om

onder professionele begeleiding een goede dans- of theatervoorstelling neer te poten.» (Kim Neuskens in Veto, april 2000)

« ...een groep zoals fABULEUS maakt school in het Leuvense... » (Béa Migom in een studie over jongerentheater in Vlaanderen, Fevecc-publicatie 2000)

“Sandrine, de winnares van Idool 2004, was nog niet aan zingen toe toen ze als jonge tiener bij Fabuleus begon. Ze hield het bij playbacken. Fabuleus is de stal waar jong talent uit diverse disciplines zijn eerste stappen zette: Elke Neuville (Woestijnvis), Koen De Preter (Berlijnse danscompagnie Sasha Walz), Rebecca Lenaerts (momenteel op tournee met Sam Bogaerts met de sonnetten van Shakespeare) of Marijs Boulogne (eigen theaterparcours).” (Geert Sels in De Standaard, november 2005)

Juryrapporten 1000 Watt

De 1000Watt is een Vlaams-Nederlandse prijs die wordt toegekend aan de indrukwekkendste podiumkunstenproductie van het afgelopen (kalender)jaar voor kinderen of jongeren in Vlaanderen en Nederland. Aan de prijs is een geldbedrag van € 25.000 verbonden.

Maart 2003, nominatietekst 1000-Watt Lichtpunt: “Het Leuvense gezelschap fABULEUS kiest bewust voor het maken van jeugdtheater met jongeren, maar richt zich sinds kort op een verruimde doelgroep: van jonge kinderen tot en met pubers en adolescenten. De resolute keuze voor een puur artistieke benadering en het naar waarde schatten van de onervaren spelers en het publiek worden door de jury bijzonder gewaardeerd. Als organisatie is fABULEUS de afgelopen jaren duidelijk geprofessionaliseerd, wat is terug te zien in de kwaliteit en de kwantiteit van de voorstellingen. Het gezelschap toont lef door met een niet-artistieke, sociale organisatie een project op te zetten met onervaren jongeren uit de bijzondere jeugdzorg uit Brugge (*Beet, er is alleen maar een stukje af*) en trekt professionele makers van buiten aan die hun sporen inmiddels hebben verdiend, zoals Randi de Vlieghe of Natascha Pire (choreografe).

fABULEUS kiest ervoor telkens met andere, onervaren jongeren te werken en gaat daarbij evidente keuzes, onder andere wat tekstmateriaal betreft (*Meisje niemand, Mijn benen zijn al lang maar de wereld staat op stelten*) bewust uit de weg, wat resulteert in een scala aan producties. *Yvonne (Prinses van Bourgondië)*, waarin dertien spelers van tussen de 16 en 22 jaar de complexe tekst van Gombrowicz spelen voor een publiek van leeftijdgenoten vormt een geslaagd voorbeeld van waar fABULEUS toe in staat is: een artistieke voorstelling maken die meer is dan een alternatieve vrijetijdsbesteding.”

April 2003, fABULEUS wint de 1000-Watt Lichtpuntprijs, “wegens zijn uitgesproken artistieke keuze, het roeien tegen de stroom in en het geloof in het kunnen van jonge mensen.” De prijs houdt uitnodigingen in voor verschillende festivals: Theater aan Zee 2003 (Oostende), Tweetakt 2004 (Utrecht) en Boulevardfestival 2004 (Den Bosch).

Maart 2004, nominatietekst 1000 Watt-prijs voor *Dromen hebben veters!!!*

Uit de 171 producties voor kinderen en jongeren die de 1000Wattjury het afgelopen kalenderjaar in Vlaanderen en Nederland in première zag gaan, heeft zij vijf voorstellingen gekozen en *Dromen hebben veters* is daar één van!

“Vorig seizoen ontving fABULEUS het Lichtpunt voor hun met veel lef gemaakte kwaliteitsvolle, artistieke projecten voor en door jongeren. Dit jaar bevestigt het gezelschap deze ingeslagen weg met de productie *Dromen hebben veters*. Deze dansvoorstelling vertrekt vanuit een relevante

maatschappelijke betrokkenheid en toont een podium dat openstaat naar de wereld, zonder de boodschap al te expliciet te maken. De choreografen, Joke Laureyns en Kwint Manshoven, werkten met een grote en diverse groep kinderen en jongeren. De getoonde bewegingsfrases getuigen telkens van een geïnspireerde keuze die dicht bij de belevingswereld van kinderen en jongeren staat. Samen vormen de frases een helder, artistiek doordacht concept, waarbinnen diverse disciplines - beweging, beeld en muziek - steeds op elkaar ingrijpen en elkaar voortdurend versterken. *Dromen hebben veters* maakte indruk op de jury omdat ze, binnen een artistiek uitgeklaarde visie, dwingt tot nadenken over de grens tussen alledaagse beweging en dans, tussen wat kan en niet kan, tussen knuffelfactor en eigenheid, tussen uiterlijke en innerlijke noodzaak. Een voorstelling die hoe dan ook op het netvlies blijft hangen.”

fABULEUS genomineerd voor de Vlaamse cultuurprijzen 2005

Deze officiële cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap zijn een blijk van erkenning voor organisaties of personen die door hun artistieke activiteiten of bijzondere verdiensten tijdens het afgelopen jaar een opmerkelijke bijdrage hebben geleverd aan het cultuurleven in Vlaanderen. fABULEUS was 1 van de 3 genomineerden voor de cultuurprijs jeugdtheater. Hieronder wat de jury schreef over fABULEUS:

“In november 2005 vierde fABULEUS niet alleen zijn tienjarig bestaan, maar ook de structurele erkenning als theatergezelschap. Al die tijd bleef fABULEUS koppig volgehouden werken met kinderen en jongeren. Het deed dat met weinig geld en zonder artistieke toegevingen. fABULEUS neemt jonge mensen ernstig, maar gaat niet zonder meer in hun universum mee. Elke productie is het resultaat van een zoektocht, een dialoog tussen de jonge spelers/dansers en de iets minder jonge regisseurs, choreografen of andere kunstenaars, gerugsteund door het fABULEUS-team. De jury prijst het enthousiasme en de zorgvuldigheid waarmee fABULEUS nieuw talent en beloftevolle kunstenaars aantrekt. Evenveel lof heeft ze voor de professionele aanpak van elk productieaspect, de interactie tussen kinderen/jongeren en theatermakers en de openheid én veeleisendheid waarmee telkens opnieuw wordt gewerkt aan voorstellingen. Die spreken het jonge publiek aan, maar bedienen het toch klakkeloos niet op zijn wenken. Het zijn credo's die fABULEUS zowel in zijn theater- als in zijn dansvoorstellingen respecteert. Geen evidente keuze, maar de aanpak werkt wel. Dat bewijzen onder andere de recente voorstellingen *Instant Karma*, *Spelregels* en *Kievelaviedekie*.”

Bijlage: kinderportretten

De personages kwamen grotendeels tot stand door portretten van kinderen te bekijken en verhalen te verzinnen bij de foto's. Inspirerend waren onder andere de foto's van Rineke Dijkstra en Judith Joy Ross.

